

Hakki Keskin'in olayı ve düşündürükleri

Dr. Artun ÜNSAL

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ HUKUK SOSYOLOJİSİ ÖĞ. GÖREVLİSİ

Iktidarın aceleciliği

Keskin'in Türk vatandaşlığından çıkarılan 300 bini aşkın öğrencimizin yurda yalnız döviz getiren «kiralık» endüstri askerleri olarak kalmalarını ve bu arada para biriktirip arabalı, tıpkı ve otoi giysiler alan kişilere karşı söyleyişini yapmak... için yetkililerin örgütlenmelerini, sınıf bilincine varlığını, yurdumuzuza emperyalist ve kapitalist sömürgeye ve gerici akımlara karşı direğe etmediği, hükmüne dayanılarak Bakanlar Kuruluuna yapılmıştır.

Her ne olursa olsun, bir önce Keskin'in susturma düşüncesi, bu arada, Bakanlar Kurulumu biçimsel yönden bile dikkatsiz olma- ya itmiştir denilebilir. Şöyledi ki, söz konusu maddenin «*bendinin uygunlanabilmesi için Millî Savunma Bakanlığının tekili şarttır.*» Oysa, adı geçen Bakanlık, Bakanlar Kurulu- nun bu kararından bir ay sonra, yani Ağustos ay içinde Keskin'ın yoldadığı bir yazıyla kendisine Ekim sonuna kadar mazeret bildir- me süresi tanındığını bildirmiştir. Bu du- rumda, Keskin'in Damıtay katunu, hâkîmda alınan kararın geçerliğini savunmak için ipalî davası açabilir.

Iktidarın Keskin'i vatandaşlığından çıkarma- ka karar, yassaları titizlikle uygulanmak istemeden çok - öyle oluydu bu titizliği Danış- tay kararlarına uymada da gösterebilirdi - iktidarına istenilen hizmeti için an- lamalıdır. Başka bir deyisle, siyasal yöneticilerimiz, Keskin ve benzerlerinin eylemleri- den ürkmiş ve ekurban» aramış gözükme- teder.

Genç devrimci Hakkı Keskin'in Türk vatandaşlığından çıkarılması Bakanlar Kurulu kararının gereklisi olan basit bir askeri ödevden kaçınma nedeline mi dayanıma-dır? Aslında, Keskin'in yöneticilerle olan se- rüvenleri Mayıs 1969'da 9 arkadaş ile birlikte Türk öğrencilerinin yabancı ülkelerde oku- maları ile ilgili 1958 Yönetmeliginin 21inci maddesinin «*b*» bendine «*Türkiye Devletinin mevzuatına göre memleket için zararlı sayılan fil ve hane- rketlerin» öğrencii müfettişliğince yapılan değerlendirme, Keskin ve arkadaşının Almanya Türk Öğrenci Federasyonu'nun (A.T.O.F.) Yönetim Kurulu'nda bulunmalarından başka bir nedene dayanmamıştır. Bu devrimci kuruluzun Almanya'da çalısan Türk işçilerinin örgütlenmelerini, sınıf bilincine varlığını, yurdumuzuza emperyalist ve kapitalist sömürgeye ve gerici akımlara karşı direğe etmediği, hükmüne dayanılarak Bakanlar Kuruluuna yapılmıştır.*

Genç devrimci Hakkı Keskin'in Türk vatandaşlığında çıkarılması, hâkîmda alınan kararın geçerliğini savunmak için ipalî davası açabilir. Hür Berlin Üniversitesi'nden gelen Keskin'in hocalarının bilimsel ve tayiz vermiyen de- tekerileyile öğrenimin devam etmesinin ve bu arada, devrimci mücadelenin önüne geçmemeyi anlıyan iktidar, son çareyi, bu genelizm en kutsal varlığından, yani vatandaşlığından mahrum etmede bulmuşa benzemektedir.

Elimizdeki Keskin örneğinden hareketle, üzerinde önemle durummasında varılan bir husus da «*vatandaslık*» hakının korunmasında, gerek Anayasamızda, gerekse Vatandaslık yaşamında ortaya çıkan boşluklardır. Bugünkü mevzuat, hâzır durumda, vatandaşlığından çıkarmayı hukuki bir işlemenin öte, siyaset, hesaplaşmalarla dünüşmesine yol açılımını sakıncağıdır;

① 1961 Anayasamız 54inci maddesi- nin 4. bendinde yer alan «*Hicbir Türk, vatan- na bağlılıkla bağlaşmayan bir eylende bu- lunmadıkça vatandaşlığından çıkarılmasa*» ku- rralı, Temsilciler Meclisi Anayasaya görümele- rinde Aksoy'un da istiraf ettiği gibi, Muam- bir tâbîdir. Vatandaslığından çıkarılmayı yasaklamayan bu hukuki, bize, yasa korunu- cuya, yanı herhangi bir parlementer oğu- luğa, yetki vermesi ve vatandaşlık hakının korunması çok önemli olan anayasal güven- ceden mahrum bırakması açısından 1970 Türkiye'sinin kuruluşunun gerisinde kalmış gözükmektedir. Yürürlükteki İtalyan Anaya- sasının 22inci maddesinin «*Hıç kimseının siy- sal nedensizle vatandaşlığından mahrum edi- lêmeyeceğini*» belirtmesi. Anayasadaki «yu- varlık tabîrini», eğer yasa koyucular iste- lirse, ne denli tek tarafda yorumlanabilece- tehlikeye karşı karşıya olduğunun bilinci- ni gösteren canlı bir örnek olarak ortadadır. Daha yıllar önce, Ankara Hukuk Fakülte- si öğretim üyelerinden Sayın Erci Fisik, 1924 Anayasamız 88inci maddesinin «*vatan- dıkla ilgili son bendini:* «*Türklik sıfatı, ka- nunun muvâde izâde edilir,*» eleştiri- rırken yorum tehlikesine karşı dikkati çeki- yordu;

«...İktidarı ellerinde bulundurulanların, ba- zi ehemmiyetli fillerin iskat etmelerine ve sevk etmelerine mecbur edecek hükümler (çıkarma) sebebi olarak kabul etmelerine ve ya iskat tehdidi ile kendi siyasi hasımlarını ortadan çekilmeye mecbur edecek hükümler yasada yer almاسının zarureti inanıyor». Prof. Fisik, ayrıca 1961 Anayasası için dc Hicbir Türk kendi arzusu ile başka bir dev- letin tabiyetine gitmesi dışında, Türk vatandaşlarından mahrum etmemesini savu- nuyordu.

